

Til studiedekan Ingrid Os

Dato: 19.2. 2017

Rapport fra arbeidsgruppen for gjennomgang av praktiske ferdigheter i profesjonsstudiet i medisin

Bakgrunn og mandat

Programrådet for profesjonsstudiet i medisin ga i møtet den 28. oktober 2015 tilslutning til en fordeling av 92 praktiske ferdigheter fra den nasjonale ferdighetslisten for utsjekk på den enkelte modul. Listen som ble fremmet programrådet var basert på status i undervisningsplanleggingen, tilbakemeldinger fra undervisningsledere og utdanningsledere. En oversikt ble publisert:

<http://www.uio.no/studier/program/medisin/oppbygging/praktiske-ferdigheter/>

Det ble høsten 2016 tydelig at enkelte ferdigheter ikke var ivaretatt på det gitte utsjekkspunkt og heller ikke tydelig implementert i ny undervisningsplan. Studiedekan Ingrid Os nedsatte derfor i september 2016 en arbeidsgruppe med følgende mandat:

Arbeidsgruppen skal med bakgrunn i den nasjonale ferdighetslisten og rammene for implementering av denne i ulike nivå og moduler i Oslo 2014, utarbeide en oversikt over undervisning og utsjekk av hver enkelt ferdighet. Arbeidsgruppen må involvere og konsultere modullede/koordinatorer og undervisningsledere eller andre ressurspersoner der det er behov for dette. Det overordnede prinsippet for ivaretagelse av praktiske ferdigheter må være undervisning og utsjekk i den enkelte modul, med ferdighetssenteret som støtteunderviser der det er hensiktsmessig. Læringsutbyttene i den enkelte modul må også avstemmes mot den vedtatte ferdighetslisten. Arbeidsgruppen leverer en rapport med forslag til implementering som forelegges styringsgruppen i Oslo 2014 innen 15.12 2016.

Arbeidsgruppen har bestått av følgende medlemmer:

Jan Frich – Prosjektleder Oslo 2014, leder av arbeidsgruppen
Linda Røine – Administrativ prosjektleder for Oslo 2014
Elin Rosvold – Utdanningsleder, Institutt for helse og samfunn
Knut Lundin – Utdanningsleder, Institutt for klinisk medisin
Per Grøttum – Helsevitenskapelig utdanningsleder
Hanne Storm – Leder av Ferdighetssenteret, Institutt for klinisk medisin

Arbeidsgruppens målsetning

Et premiss for arbeidsgruppens anbefaling har vært de eksisterende rammer for ivaretagelse av undervisning i det enkelte institutt. Innenfor de nåværende undervisningsressurser har det derfor ikke vært mulig for arbeidsgruppen å foreslå et ambisiøst implementeringsopplegg for den enkelte ferdighet. Arbeidsgruppen har derfor vektlagt å:

- Sikre at alle ferdigheter er forankret innenfor en gitt modul og at det gis et undervisningstilbud som gir studentene et tilfredsstillende grunnlag for videre trening på ferdigheten på gitt nivå.
- Sikre effektiv bruk av ressurser, og unngå dobbeltundervisning mellom timeplanfestet undervisning og kurs i regi av Ferdighetssenteret på Klinmed.
- Kartlegge behov for oppdatering av læringsmål (ferdigheter) i den enkelte modul

Arbeidsgruppen prosess

Arbeidsgruppen har hatt tre møter. Som forberedelse til det første møtet ble det sendt en forespørsel til modulleder og modulkoordinatorer med hensikt å gjøre en første kartlegging av ferdigheter som lå vedtatt til utsjekk i den aktuelle modul. Da det var varierende grad av oversikt over dette hos den enkelte modulleder gikk arbeidsgruppen videre til den enkelte undervisningsleder og øvrig undervisningspersonale for videre kartlegging. I dette arbeidet har det vært tydelig at enkelte av de vedtatte ferdigheter ikke har vært godt nok kjent eller forankret hos fagmiljøet, noe som naturlig nok har begrenset graden av planlagt undervisning. Følgende momenter har vært tilbakevendende i gruppens dialog med fagmiljøene:

- Undervisningen foregår i annen modul enn vedtatt utsjekksmodul
- Man har en ulik tolkning av hva et punkt på ferdighetslisten innebærer
- Urealistisk ferdighetsnivå på enkelte ferdigheter – gjelder spesielt nivå 2 ferdigheter
- utfordringer med hensyn til praktisk undervisning på avdeling

Som et svar på disse momentene har arbeidsgruppen sett det som sin oppgave å foreslå endring av utsjekksmodul for enkelte ferdigheter. Ved tolkningsproblematikk har arbeidsgruppen foreslått en spesifisering eller tydeliggjøring av ferdigheten på linje med hva gruppen oppfatter som realistisk betydning. Der tilbakemeldingene fra fagmiljøet har vært tydelig på at nivået på ferdigheten er for ambisiøst er det foreslått en endring. Arbeidsgruppen har ingen mulighet til å fremme andre arenaer for trening av ferdigheter enn de vi per i dag har tilgjengelige, og har derfor ikke overprøvd fagmiljøenes vurdering av hva som er realistisk å få til i klinisk undervisning.

Forslag til implementering

Arbeidsgruppen har nedfelt en liste (vedlagt) over hvor ferdighetene undervises/er planlagt undervist, hvilke ferdigheter hvor det foreligger e-læringsressurser og hvilke ferdigheter som undervises på Ferdighetscenteret. For å tydeliggjøre de foreslåtte endringer utheves følgende:

- Endring av utsjekksmodul
- Endring av nivå
- Spesifisering av betydning av ferdigheter hvor dette er uklart
- Ferdigheter hvor Ferdighetscenteret går inn som støtteunderviser

Arbeidsgruppen foreslår at følgende ferdigheter flyttes til utsjekk i ny modul (vedtas av programrådet og endringer gjøres i ferdighetslisten):

Tabell 1. Ferdigheter hvor utsjekk foreslås flyttet		
Praktisk ferdighet	Nåværende utsjekk	Endres til utsjekk i
Taking og håndtering av mikrobiologiske prøver	Modul 1	Modul 3
Kirurgisk håndvask og påkledning	Modul 2	Modul 3
Aseptisk teknikk og håndtering av skarpe/kontaminerte materialer	Modul 2	Modul 1
Undersøke på blod i avføring	Modul 2	Modul 3
Taking og tolkning av 24-timers blodtrykksmåling	M7	Legges inn som en del av ferdighetslisten i praksis i modul 7
Taking og tolkning av EKG	M7	Må heves til nivå 2 i ferdighetslisten på Modul 7
Nødtrakeotomi/kirurgisk luftvei (cricotyrotomi)	M3	M8
Innleggelse av nasogastrisk sonde (voksen)	M3	M8
Revisjon og sutur av mindre sår	M3	M8
Gipsing av ikke-dislosert ekstremitetsbrudd	M3	Legges inn som en del av ferdighetslisten i praksis i modul 7
Currettage (skrapeskje) av seborroidiske vorter	M3	Legges inn som en del av ferdighetslisten i praksis i modul 7
Lokalbehandling av leggsår	M3	Legges inn som en del av ferdighetslisten i praksis i modul 7
Systolisk blodtrykksmåling på ankelen vha. Doppler	M8	M3

Arbeidsgruppen foreslår følgende endring av ferdighetsnivå (vedtas av programrådet og endringer gjøres i ferdighetslisten):

Tabell 2. Ferdigheter hvor ferdighetsnivå foreslås endret		
Praktisk ferdighet	Nåværende nivå	Endres til nivå
Endotrakeal intubasjon	Nivå 2	Nivå 1
Sug av nese (hos barn)	Nivå 2	Nivå 1
Taking og tolkning av EKG	Nivå 1 i M3, Nivå 2 i M7	Nivå 2 i M7
Currettage (skrapeskje) av seborroiske vorter	Nivå 2 i M3	Nivå 1 i M3 og Nivå 2 i M7
Lokalbehandling av leggsår	Nivå 2 i M3	Nivå 1 i M3 og Nivå 2 i M7
Intramuskulær injeksjon	Nivå 2 i M3	Nivå 1 i M3 og Nivå 2 i M7
Subkutan injeksjon	Nivå 2 i M3	Nivå 1 i M3 og Nivå 2 i M8

Arbeidsgruppen foreslår følgende spesifisering/tydeliggjøring av følgende ferdigheter (vedtas av programrådet og endringer gjøres i ferdighetslisten):

Tabell 3. Ferdigheter hvor det foreslås spesifisering/tydeliggjøring	
Praktisk ferdighet	Endres til
Taking og tolkning av O2-metning, samt dosere oksygen	Taking og tolkning av O2-metning, samt dosere oksygen (saturometer)
Intravenøs injeksjon	Intravenøs injeksjon (via perifer venekanyle)
Perifer venekanyle	Perifer venekanyle (hos barn)
Perifer venekanyle	Perifer venekanyle (hos voksen)
Innleggelse av nasogastrisk sonde	Innleggelse av nasogastrisk sonde (hos barn)
Innleggelse av nasogastrisk sonde	Innleggelse av nasogastrisk sonde (hos voksen)
Sug av nese	Sug av nese (hos barn)
Cytologisk og mikrobiologisk prøvetaking	Cytologisk og mikrobiologisk prøvetaking (gynekologi)

Arbeidsgruppen forslår at Ferdighetssenteret har et *selvstendig ansvar* for undervisning av følgende 5 ferdigheter, hvorav 2 ferdigheter som pr. i dag ikke er dekket i eksisterende kurstilbud (tilrådning til Klinmed):

Tabell 4. Ferdigheter hvor Ferdighetssenteret har et selvstendig		
Praktisk ferdighet	Modul (nåværende plassering)	Undervisning
Kneleddpunksjon	M3	Videreføre nåværende undervisning (teoretisk) – nivå 1 ferdighet
Intramuskulær injeksjon	M3	<i>Etablere nytt kurs på Ferdighetssenteret</i>
Subkutan injeksjon	M3	<i>Etablere nytt kurs på Ferdighetssenteret</i>
Intravenøs injeksjon (via perifer venekanyle)	M2 (foreslått endring til nivå 1 i M2 og nivå 2 i M3)	Videreføre kurs på Ferdighetssenteret – nivå 2 ferdighet
Reponering av skulderluksasjon	M8	Etablert kurs, teoretisk undervisning om reponering. Vanskelig å få til i praksis. Nivå 1 ferdighet.

Arbeidsgruppen foreslår at Ferdighetssenteret *stiller lokaler, modeller og noe forbruksutstyr til disposisjon* ved følgende undervisning (tilrådning til Klinmed):

Tabell 5. Ferdigheter hvor klinikere gjennomfører		
Praktisk ferdighet	Modul (nåværende plassering)	Undervisning
Prøvetaking og mikroskopering av hud, hår, negler og fluor ved mistanke om sopp	M3	Arrangeres av hudlege – nivå 1 ferdighet
Stanse- og eksisjonsbiopsi av overflatiske tumorer, samt håndtering av biopsi	M3	Arrangeres av hudlege – nivå 2 ferdighet
Bag-maske ventilasjon	M3	Timeplanfestet undervisning i regi av anestesilogi (1/3 av kullet) – nivå 2 ferdighet

Innsetting av svelgtube	M3	Timeplanfestet undervisning i regi av anesthesiologi (1/3 av kullet) – nivå 2 ferdighet
Spinalpunksjon og makroskopisk vurdering av spinalvæske	M4	Timeplanfestet undervisning i regi av nevrologi (deler av kullet) – nivå 1 ferdighet
Basal HLR hos barn og nyfødte	M6	Timeplanfestet undervisning i regi av barnesykdommer – nivå 2 ferdighet
Avansert HLR hos barn	M6	Timeplanfestet undervisning i regi av barnesykdommer – nivå 2 ferdighet
Avansert HLR hos voksne	M8	Timeplanfestet undervisning i regi av anesthesiologi i 11./12.semester. Noe liknende vil også undervises på modul 8.

Ferdighetssenteret er naturlig arena for trening på en rekke ferdigheter, som også undervises i selve studiet, disse ferdighetene er markert i vedlagt Excel-skjema.

Justeringer i læringsutbyttebeskrivelser

Ved gjennomgang av ferdighetslisten har det fremkommet at mange ferdigheter allerede er dekket i læringsutbyttebeskrivelsene (se vedlagt oversikt). Enkelte ferdigheter er dekket av undervisning, men er ikke eksplisitt uthevet i dagens læringsutbytter. Arbeidsgruppen foreslår følgende justering i læringsutbytter:

Modul	Fag	Nytt læringsutbytte
M3	Kirurgiske fag - introblokk	Ferdigheter: gjennomføre kirurgisk håndvask og steril påkledning
M3	Radiologi – abdomen/nyre/hudblokk	Ferdigheter: gjennomføre orienterende undersøkelse med ultralyd i abdomen
M3	Medisinsk mikrobiologi – introblokk	Ferdigheter: taking og håndtering av venøs blodprøve til blodkultur

Enkelte ferdigheter har ikke konkrete læringsutbytter, men det er etter arbeidsgruppen vurdering viktig at ferdigheten først bør være godt forankret i undervisning på gitt nivå før læringsutbyttene justeres.

Arbeidsgruppens vurderinger

Ved gjennomgang av samtlige ferdigheter har det vært nødvendig å gjøre en differensiering mellom ferdighetsnivå. Arbeidsgruppen har lagt seg på følgende minimumsnivå for utsjekk:

- Nivå 1 ferdigheter: *Den er undervist teoretisk i timeplanfestet undervisning.*
- Nivå 2 ferdigheter: *Den har vært undervist eller er lagt inn som praksiskrav i en eller flere praktiske undervisningssettinger som kurs, klinikker, smågruppeundervisning eller praksisperioder.*

Det er en forutsetning at studentene trener på ferdighetene også utenfor timeplanfestet undervisning der dette er naturlig. Gode arenaer for trening finner studentene ved å ta i bruk tilbud på Ferdighetssenteret, ved hospitering på sykehusene og praksisperioder.

Fakultetet bør arbeide for å få etablert gode e-læringsressurser og en ytterligere og tydeligere forankring av ferdighetene i den aktuelle modul. Det er viktig at modulutvalgene/fagmiljøene utvikler eierskap og forpliktelse til undervisning av ferdighetene.

Ressursbehov

Kartleggingen viser at opplæringen i en rekke ferdigheter allerede ivaretas innen den eksisterende undervisningen og kursopplegg ved Ferdighetssenteret. Vi foreslår at Ferdighetssenteret får et selvstendig ansvar for to nye ferdigheter som pr. i dag er dekket i undervisning eller kursopplegg: Intramuskulær injeksjon og subkutan injeksjon (tabell 4). Vi har identifisert ferdigheter hvor det vil være aktuelt at Ferdighetssenteret stiller lokaler, modeller og forbruksutstyr til disposisjon for ferdighetstrening (tabell 5). Det vil være behov for at Klinmed avklarer hvordan ekstra kostnader skal dekkes før nye oppgaver pålegges Ferdighetssenteret.

Forslag til vedtak

Arbeidsgruppen foreslår at:

- Programrådet vedtar endringer i utsjekk for ferdigheter, endring av nivå og spesifisering/tydeliggjøring av ferdigheter, som angitt i denne rapporten
- Nødvendige justeringer i læringsutbyttebeskrivelser gjøres i henhold til forslag i egen liste og at øvrige endringer gjennomføres fortløpende etter at ferdighetsopplæringen er forankret i den enkelte modul.

- Klinmed tilrådes at Ferdighetssenteret gis et selvstendig ansvar for undervisning av fem ferdigheter.
- Det gjøres en modulvis evaluering av ferdighetsopplæringen i studiet når samtlige moduler er implementert.

Vedlegg

- Ferdighetsliste
- Oversikt over læringsutbyttebeskrivelser